

Ús de cookies

Aquest web utilitza 'galetes' per millorar l'experiència de navegació. Si continueu navegant entenem que les accepteu. [Més informació](#)

VilaWeb TV Apps Xats In English La Botiga

Inici sessió Subscriu-te

País Món Societat Opinió Cultura Economia Ciència Publicacions Locals ACN

Notícies

Dimecres 28.11.2012 06:00

Autor/s: **Montserrat Serra**

Manel Ollé publica la primera antologia de la poesia clàssica xinesa en català

'Pedra i pinzell' (Editorial Alpha) ens proporciona una visió de la Xina · L'hem entrevistat

Tuit

Like 0

El currículum de **Manel Ollé** fa molt de respecte: llicenciat en filologia catalana, es va doctorar en història i actualment és professor titular en història i cultura de la Xina moderna i contemporània a la UPF i coordinador dels Estudis de l'Àsia Oriental de la UPF. Les seves línies principals d'investigació són la cultura xinesa contemporània del període post-maoista: literatura, cinema i cultura de masses.

Ollé, que també és poeta i crític literari, acaba de publicar '**Pedra i pinzell. Antologia de poesia xinesa clàssica**' per encàrrec de l'Editorial Alpha. Són setanta-sis poemes d'un llarg període, des de fa un mil·lenni. El volum conté un pròleg seu, agraït i sòlid. Hi hem parlat.

—**El 1986 vau començar a estudiar xinès. Com us hi vau interessar?**

—M'agradava la poesia xinesa, tenia curiositat per l'escriptura, també havia llegit sobre l'escriptura xinesa d'Ezra Pound... I un dia, per casualitat, sortint d'un concert, un amic em va dir que estudiava xinès. M'hi vaig posar, i és d'aquelles coses que enganxen.

—**Com arribeu a especialitzar-vos? Per què us centreu en la Xina i en la cultura xinesa com a objecte d'estudi?**

—D'entrada, el meu interès per la Xina se cenyia a la literatura. Després vaig anar descobrint aspectes culturals i històrics, aspectes relacionats amb les formes de vida, la concepció del cos... En aquell moment hi havia uns nuclis naixents d'estudis xinesos, tant a la Universitat Autònoma com a la Universitat Pompeu Fabra, i vaig anar emparellant el meu bagatge inicial de crític literari amb la tesi doctoral centrada en la història, en les relacions culturals d'Europa i la Xina, la història de la Xina moderna, del segle XVI i XVII, i vaig obrir tot un altre capítol. Però no he deixat mai d'estudiar les traduccions i versions de la poesia xinesa fetes per Marià Manent, Josep Carner, Joan Ferrater, Apel·les Mestres... He escrit articles i, de tant en tant, he anat traduint algun poema.

—**Aquests articles, no els heu pas aplegats en cap volum?**

—No, el circuit acadèmic a vegades afavoreix aquesta dispersió,

Manel Ollé

ENLLAÇOS RELACIONATS

[L'Internauta: 'La xarxa xinesa: entre la censura i l'obertura' amb Manel Ollé](#)

['Rescriptures catalanes de poesia xinesa' per Manel Ollé](#)

['Poesia clàssica xinesa. Enllaços'.](#)

['Poesia clàssica xinesa. Versions en català d'Eduard J. Verger'.](#)

OPINIÓ CONTUNDENT

(Hem demanat a Manel Ollé una opinió sobre el nou home fort xinès, Xi Jinping, i sobre la nova cúpula del partit comunista xinès. El coordinador dels Estudis de l'Àsia Oriental de la UPF indica alguns elements consegüents al 18è congrés del partit comunista.)

'Per la nova cúpula xinesa, Tiananmen continua essent tabú'

Aquesta transició de lideratge és significativa perquè és la primera que es fa sense haver-se planificat des de Deng Xiaoping, tot i que el nou dirigent, Xi Jinping, ja hi és des de cinc anys --i confirmat en dos--. El sistema de lideratge actual de la Xina és col·lectiu: amb mandats limitats i consensos i quotes limitades de poder. Però ha estat precedit per un any de grans turbulències polítiques: hi ha hagut tot el cas de Bo Xilai, amb implicacions fins i tot d'espionatge internacional i amb l'assassinat d'un empresari, fa un any... La incertesa política causada per aquest alt dirigent que pretenia entrar al politburó feia que aquest Congrés del partit comunista xinès contingués molta incertesa i inestabilitat política. Hi ha hagut tensions agudes, que en aquest divuitè congrés s'han tancat amb una solució de compromís.

Tot fa pensar que la cúpula que ha sortit del 18è Congrés del Partit Comunista Xinès és força continuista i orientada a enfortir la figura de Xi Jinping. El dirigent anterior, Hu Jintao, es va presentar amb un programa més aviat reformista, de trencar les desigualtats, d'obrir la societat, però fou neutralitzat, perquè els altres sectors del partit van frenar les reformes. Ara el Politburó s'ha reduït de nou membres a set per poder tenir més força. També s'ha degradat la posició del cap del servei d'espionatge i de control policíac --que té un pressupost superior al de l'exèrcit, i que a la Xina és molt important-- per evitar que faci ombra al líder. S'ha intentat enfortir la figura de Xi Jinping, però res no fa preveure una transformació significativa. Hi haurà un cert reformisme econòmic, imprescindible per a adaptar el model exportador a un context més orientat al consum intern, però les figures més reformistes del politburó han

però algun dia sí que voldria aplegar-los.

—Hi ha elements comuns entre l'interès de Manent, Carner, Ferraté, etc., per la poesia xinesa i el vostre?

—En el cas de Manent, de Carner, de Joan Ferraté, són poetes que fan obra seva a partir de poemes xinesos. Fan obra signada per ells. Troben en aquests poemes una mena de nou classicisme. Però també hi troben una sintonia en el sentiment de la natura, una mena de panteisme, una mena d'empatia amb la manera de fer xinesa... Ells no pretenien fer traduccions, sinó versions. Carner parlava de 'represa'. És una cosa que ha interessat molta gent. Ho van fer Ezra Pound, Octavio Paz... Molta poesia del segle XX troba en la poesia xinesa una mena de renovació. En el meu cas, m'he col·locat més endarrere, m'he posat en la posició de no intervenir, d'intentar que els poemes siguin per si mateixos, que es defensin tots sols, que tinguin presència pròpia, sense afegir-hi gaire res (que no es notin les marques d'estil) i mirar de reproduir el poema, deixar-lo tan net com sigui possible, i que en català sigui llegidor.

—Però ha afectat la vostra poesia la poesia xinesa?

—Relativament. Jo he anat fent poesia, ara en sortirà un tercer llibre... A 'Mirall negre', el segon, potser hi ha un cert minimalisme, un cert treball amb la imatge, que podria considerar-se una certa influència, però, és clar, jo hi barrejo autors que, a mi, m'interessen i que no són xinesos. Ara, sí que em sentia bé fent aquesta poesia amb pocs elements, renunciant a fer una mètrica regular, que no vol dir que renunciï al ritme, etcètera.

—Potser per la dificultat de la llengua xinesa, o per l'opacitat de la cultura i de la literatura xineses, aquesta antologia és una rarsa, la primera en llengua catalana.

—No hi havia gaire res al mercat en català.

—Com l'heu confeccionada, l'antologia?

—A l'hora de triar els poemes, més que triar poetes o èpoques, he triat els poemes que he trobat que tenen alguna música, alguna imatge, alguna idea, algun element que fa que tots sols aguantin.

—Com dieu al pròleg: 'Allò que fa que la literatura sigui literatura: l'art de la paraula com a forma insubstituïble de plaer i de coneixement'.

—L'antologia és una tria, és una invenció. En aquesta no hi ha pas tota la poesia xinesa. He triat poemes que no necessiten explicació, poemes que no requereixin un gran coneixement cultural extern, i que tenen aquest gir en la combinació de les parts, en les imatges, per alguna idea que aporten...

—Certament, aquests poemes no fan estrany i es poden llegir des de l'actualitat.

—Sí, la idea del clàssic que no estableix distància, sinó que pot ser contemporani d'un hom mateix. Per mi, és possible la traducció que acosti el poema. És possible adreçar-se al lector des del poema i no tant des del xinès. Hi ha uns temes més representats que no uns altres, perquè són els que m'interessen: una part de poemes amorosos, una altra part de poemes més filosòfics, de sentiment del tot, i uns altres que són més de detall... No hi he posat notes. Segurament que alguns poemes guanyarien, si en sabéssim el context, però en general és igual. També era un requeriment de l'editorial i a mi ja em semblava bé.

—Aquesta antologia és de llarga durada...

—Els poemes de la poetessa Li Qingzhao, ja els havia publicats a la revista Reduccions. El procés: jo anava traduint poemes, d'entrada sense la intenció de publicar-los. Però l'editorial m'ho va oferir i em vaig atrevir a posar-m'hi. Fins aleshores, sempre m'ho havia mirat més com a lector que no com a antòleg. L'encàrrec deu tenir cap a tres anys. M'hi vaig posar, vaig anar fent, però sobretot hi he treballat a fons aquests últims set mesos.

quedat fora de la cúpula, si bé en una posició destacada: potser a l'espera d'entrar-hi d'aquí a cinc anys.

La clau és saber com la societat anirà reaccionant o quina serà la relació que el Partit establirà amb la societat. De moment, la cúpula aposta per una barreja de continuïtat i renovació. Cada nova direcció és una solució de compromís entre generacions de governants diverses: Jiang Zemin que governava els anys noranta; el seu successor Hu Jintao; i el líder que ara s'ha designat, Xi Jinping. Això fa que no hi hagi grans novetats tampoc i que es tinguin en compte qüestions delicades molt importants: com encarar el passat, la història del partit, per exemple, els fets de Tiananmen continuen essent tabú, o les reformes polítiques i la separació de poders o entre partit i estat.

Dins el partit comunista xinès hom parla de dues tendències o faccions: la dels prínceps, descendents de dirigents del partit, lligats al clan de Xang-hai i partidaris de Jiang Zemin; i la de la lliga jove comunista, que són els partidaris de Hu Jintao. Ambdues faccions s'han anat alternant en el poder i dividint-lo. Però són clans de lleialtats i d'influències, sense gaire component ideològic. En aquest sentit, la democràcia interpartidista com la que tenen a Vietnam, per exemple, pot ser un camí cap al reconeixement i el processament polític de la pluralitat.

Res no fa pensar que hi hagi una obertura informativa. De fet, aquests últims cinc anys o, si més no des d'abans dels Jocs Olímpics fins ara, hi ha hagut un restricció més gran de la llibertat informativa i cultural: gent que abans anava lliure pels carrers de la Xina ara és a la presó, com el premi Nobel Liu Xiaobo, o Ai Weiwei... S'ha endurit el control informatiu periodístic i de transparència informativa, també contra advocats que defensen casos socials. Aquest fet és decebedor i marca una opció continuista i conservadora, lluny de les expectatives que s'havien suscitat. Tampoc en temes com el del Tibet no podem esperar cap canvi a millor.

Assistim en definitiva a la perpetuació d'una elit que d'una manera opaca decideix les coses. I queda clar que no hi haurà cap mena de transformació radical, cap mena d'obertura a més igualtat social o a més transparència informativa... que no vingui de la base de la societat.

Manel Ollé

Publicitat

Facebook

—Aquestes traduccions de poesia xinesa són les primeres que publiquem?

—Hi ha precedents: juntament amb Chün-chün Chin, la meua dona, vam traduir una selecció dels contes fantàstics, 'Contes estranys del pavelló dels lleures' de Pu Songling i de Mianmian a Quaderns Crema. I també havia traduït dos assaigs literaris del Nobel Gao Xingjian, 'La raó de ser de la literatura'. Però no m'hi he dedicat. Requereix temps, i jo sobretot he escrit sobre la història de la Xina i sobre l'actualitat xinesa.

—Us vau doctorar en història i la tesi versava sobre la Xina?

—Sí, la tesi era una anàlisi dels plans de conquesta que tenien els espanyols sobre la Xina el segle XVI, a l'època de Felip II, que era una qüestió poc explicada. A partir d'aquí també vaig estudiar les relacions de les Filipines amb la Xina i després amb els portuguesos (Manila, Macau ...), les migracions xineses al sud-est de l'Àsia... També he estudiat la qüestió de les percepcions i l'ús polític de les percepcions a través de la literatura de viatges: com els viatgers europeus descriuen la Xina quan hi van, què hi veuen i què no hi veuen, què s'inventen i al contrari.

—Però us heu quedat amb la Xina moderna o també heu aprofundit en la Xina contemporània?

—A mi, allò que realment m'interessa és la Xina contemporània, dels anys seixanta ençà, de la Revolució Cultural ençà. M'interessa molt el cinema documental xinès, internet a la Xina... La relació entre cultura i informació.

—La Xina és un gran país que desconeixem, i que tractem amb uns quants tòpics. En què hauríem de parar atenció per a entendre una mica millor la Xina?

—El que em sembla més interessant és la cultura jove que s'hi fa. És una societat molt dinàmica en aquest sentit. I són indicatius molt interessants els que pots arribar a veure a través del cinema, la literatura, l'art que s'hi fa. Això et pot ajudar a veure que no tan sols hi ha un país oficial. Encara que no hem de perdre de vista que els artistes tampoc no són representatius d'una societat.

—Tornant a l'antologia: Què us agradaria que l'antologia transmetés de la Xina?

—De la cultura clàssica xinesa hi ha coses que em sembla que poden ser interessants. Per exemple, una estètica, una manera d'entendre la poesia, molt sensorial, molt evocativa, una atenció al present, a l'instant, que connecten amb el taoisme i el budisme. Una tradició sapiencial, que és una poesia de transmissió de coneixements, d'aprendre coses, una manera d'expressar els sentiments. La tria connecta bastant amb uns cert corrents estètics i sapiencials xinesos. És una poesia que transmet una manera de veure el món, el pas del temps, la identitat...

Llegeixo el Zhuangzi

Bai Juyi (772-846)

Marxo a l'exili, lluny de casa.
El cor s'estranya de la poca tristor.
Potser amb Zhuangzi he après a saber d'on sóc:
del meu país, la terra d'enlloc.

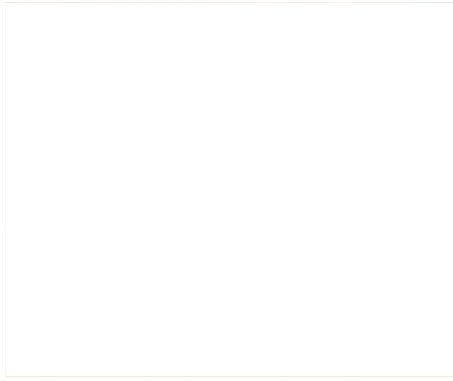
També m'interessaven els poemes que parlen de la sensibilitat artística en si mateixa, poemes que parlen de la música, poemes que parlen de l'art...

Quan Yu Ke pinta amb bambús

Su Shi / Su Dongpo (1037-1101)

Quan Yu Ke pinta bambús,
veu els bambús, no veu la gent.
I no és tan sols que no vegi la gent:
tampoc no es veu a si mateix.
Ell mateix es torna bambú
que creix fresc i sense límits.
Zhuangzi ja no és en aquest món.

Qui podrà doncs arribar a preuar
aquesta mirada tan fonda i singular?

Tuit

Like 0